

College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Leiden 1974

Zittend, van links naar rechts: collegevoorzitter K.J. Cath, rector magnificus A.E. Cohen, en de leden J.K. Gevers, W.G. Koppelaars en H.H. Maas. Staand: de secretaris van de universiteit N.F. Hofstee. Schilderij op doek door Rein Dool, 1977. [Bruikleen Museum De Lakenhal]

Stevige controverse

Eind 2022 ontstond een stevige controverse rondom dit schilderij op de universiteit en daarbuiten. Het kunstwerk werd van de muur gehaald en op de grond gezet. Later werd het tijdelijk teruggehangen. Dit gebeurde in de Grachtenkamer, een vergaderruimte in het Academiegebouw.

Als symbool voor een door witte mannen gedomineerde wereld strookte dit niet meer met het huidige zelfbeeld van medewerkers, studenten en bestuur. Hoewel het schilderij overduidelijk een ironische toon heeft en de heren niet bepaald flatteus zijn afgebeeld, reflecteert het de bestuurscultuur van die tijd, waarin besturen overwegend uit witte mannen bestonden.

Dus moest het werk weg, vonden medewerkers, en dit werd breed uitgemeten in de (sociale) media. Hierop volgden boze reacties en vragen. Kan dat zomaar? En wie beslist hierover? Bovendien is er de historische context van dit schilderij. Net zoals de huidige discussie over inclusie en diversiteit een kantelpunt in de geschiedenis markeert, vertegenwoordigt dit schilderij een keerpunt in het tijdgewricht van democratisering en herziening van hiërarchische structuren rondom 1970.

Historische context

Het kunstwerk toont de samenstelling van het College van Bestuur uit de jaren 1974-1976. Dit was het eerste College van Bestuur dat in werking trad onder de nieuwe Wet Universitaire Bestuurshervorming. Onderwijsminister Gerard Veringa moest een radicale democratisering van het universitaire bestuur doorvoeren na de golf van protesten en bezettingsacties door studenten op universiteiten en hogescholen in 1969.

Voor het eerst kwam er in 1974 in Leiden een democratisch gekozen Universiteitsraad (UR) die medebestuur zou voeren met een deels gekozen, deels benoemd College van Bestuur. Vanaf dat jaar is het College van Bestuur verantwoording verschuldigd aan de Universiteitsraad.

Eigentijdse idealen

Dit schilderij markeert dus een kantelpunt in de universitaire geschiedenis, het moment waarop belangrijke democratiseringsveranderingen werden doorgevoerd. Tegenwoordig bevinden we ons in een vergelijkbaar tijdgewricht met de roep om gelijkwaardige vertegenwoordiging en meer inclusiviteit. Dat wil zeggen: een omgeving waar leden van de universitaire gemeenschap het gevoel hebben dat zij erbij horen en zichzelf kunnen zijn.

Er is altijd een spanning tussen het tonen van het universitaire verleden en de uitdrukking van eigentijdse idealen. Juist daarom is het van belang het schilderij te blijven tonen. Ook omdat het kunstwerk tot discussie aanzet, over heden en verleden.